

Abipalve avaldus

Lugupeetud proua minister Riina Sikkut,

mina, Latšin Alijev, valitsusvälise organisatsiooni MTÜ Eesti HIV-positiivsete Võrgustik (www.ehpv.ee) juhatase esimees, palun Teilt Eestimaa HIV-positiivsete inimeste kogukonna nimel toetust seoses tõsise olukorraga, millega meie organisatsioon silmitsi seisab.

MTÜ EHPV on mittetulunduslik heategevusorganisatsioon, mis tegutseb rahvatervise valdkonnas. Oleme nn ühiskondlike haiguste nagu HIV-nakkus, viiruslik hepatiit, tuberkuloos, sugulisel teel levivad nakkused ja sõltuvusprobleemid (sh sõltuvus uimastitest või alkoholist) ennetamise vallas teaduspõhistest lähenemistest juhindudes töötanud 20 aastat. Meil on kogu riigi peale viis kogukonnakeskust – Tallinnas, Narvas, Jõhvis, Tartus ja Pärnus – ja me töötame ka Eesti kinnipidamisasutustes. Meie tegevust on seni rahastanud riik, Tallinna linn ja rahvusvahelised sihtasutused.

Meie Narva keskus tegutseb soodustingimustel omavalitsuse ruumides, Tartu, Tallinna ja Jõhvi keskused kommertstingimustel ning Pärnu keskus kohalike ametkondade toetusel.

2025. aastal rahastavad meie programme:

- Tervise Arengu Instituut (HIV-kogemusnõustamise teenus Narvas, Ida-Virumaal ja Tallinnas – Narva linnas osaliselt aasta lõpuni, Kirde-Eestis ja Tallinnas kuni 2025. a augustikuuni) – 60 000 euro ulatuses;
- Tallinna Linnavalitsus (tugiisikuteenus HIV-positiivsetele Tallinna elanikele ja pagulastele) – 10 000 eurot;
- Elton Johni AIDS-i Sihtasutus (MSM Kontrollpunkt; projekti peamine eesmärk on parandada ja laiendada HIV-i ennetuse ja ravi programmide MSM-idele kättesaadavust kogu Eestis; ennetustegevused hõlmavad igakülgset HIV-testimist ja olemasoleva PrEP-programmi edendamist) – 180 000 eurot;
- Ameerika Ühendriikide saatkond Tallinnas (HIV-positiivsete Ukraina pagulaste kohanemise toetamine) – 100 000 eurot.

Meie organisatsiooni töötajaskond koosneb tervishoiu ja rahvatervise valdkonna professionaalidest; täis- või osalise koormusega on Võrgustiku palgal 20 inimest. Tänu rahvusvahelisele abile oleme saanud tööle värvata kuus sõjapagulast Ukrainast (kolm kogemusnõustajat, ühe sotsiaaltöötaja, ühe psühholoogi ja ühe erianalüütiku).

Meie pingutuste edukus ja läbipaistvus on võimaldanud meil luua tugevad partnerlussuhted riiklike ja kohalike ametkondade ning tervishoiuasutuste ja valitsusväliste organisatsioonidega, millest meil on abi heategevuslike programmide eksperttasemel vaagimisel, väljatöötamisel ja ellurakendamisel.

Meie töö eesmärk on aidata kõige haavatavamatel rahvastikurühmadel jõuda ennetusteenustele, testimisele, ravile, toetusele ja hooldusele, seminaridele ja koolitustele; pakkuda spetsialistidele koolitusi ja seminare ning viia läbi epidemioloogilisi ja käitumisalaseid uuringuid sihtrühmade

seas. Sel moel panustame kogu ühiskonna tervise tugevdamisse ja konkreetsete inimeste elukvaliteedi parandamisse.

Meie abipalve avalduse mõte on, et hetkel on EHPV kogukonnakeskused Tallinnas aadressil Uus-Sadama 21-303 ja Jõhvis aadressil Rakvere 4 sattunud drastiliselt keerulisse olukorda.

Meie tegevuste (s.t ruumide rendi ja kogemusnõustajate töötasude) rahastamine Tervise Arengu Instituudi kaudu jätkub kokkuleppe kohaselt vaid 2025. a augustini. Olukorda keerustab veelgi asjaolu, et üürime Jõhvi kogukonnakeskuse ruume kahasse teise organisatsiooniga (MTÜ-ga LUNEST). 2025. a 1. märtsist alates MTÜ LUNEST tegevust Kirde-Eestis enam ei rahastata, ja edaspidi peab meie organisatsioon leidma võimaluse ruumide rendi tasumiseks üksinda.

Teine meie jaoks väga raske sündmus oli USA Trumpi administratsiooni otsus peatada kolmeks kuuks USA rahastatud projektid : nende saatus pole teada.

Elton Johni Sihtasutuse projekt tööks MSM-idega lõppeb tänavu 1. juulil.

Me muidugi loodame väga, et suudame rahvusvahelist rahastust pikendada, kuid oleme samas veendunud, et meie kogukonda peaks toetama ka Eesti riik.

Suhtume kujunenud olukorda pandeemia, kriisi ja Ukraina sõja kontekstis täie vastutustundega.

Praegu üritame me oma kogukonnakeskuseid päästa ja sellega seoses palume Teil vastata ja aidata meil meie tööd alal hoida.

Aastatel 2023–2025 on tänu meile laekunud Eestisse rohkem kui 600 000 euro ulatuses rahvusvahelist rahastust. Samal perioodil oleme Eesti riigilt saanud toetust 160 000 euro ulatuses.

Lugupeetud proua minister, me palume Teil kaaluda võimalust meie keskuseid toetada, samuti võimalust, et ministeerium tunnustaks meie organisatsiooni ametliku partnerina. Samuti palume võimalust teiega kohtuda ja kommenteerida meie olukorda. Palume kaaluda võimalust läbivaadata eelarve 2025 aasta lõpuni.

40 aastat HIV-i epideemia vastu võitlemist on kogemus, mis rajaneb inimõigustel ja kogukonnapõhisusel, ehk mis tahes epideemia vastase võitluse alustaladel. Oleme alati uskunud, et mõjutatud kogukondade, riiklike struktuuride ja tervishoiusüsteemi vahel usalduslike suhete loomine on vajalik selleks, et tõhusalt ja kiiresti reageerida epidemioloogiliste väljakutsete kiirele levikule ning aidata rakendada ellu rahvusvahelist algatust teha AIDS-ile 2030. aastaks lõpp, mis oleks kooskõlas meie järgmiste sihtmärkidega – null uut HIV-i nakatumist ja null AIDS-iga seotud surmajuhtumit.

Me usume, et riiklik komisjon peaks uuendama HIV-iga võitlemise riiklikku tegevuskava nii, et selle raames oleks võimalik leida lahendus kõigile ühiskondlikult olulisi teemasid puudutavatele pakilistele ja strateegilistele probleemidele.

Nii inimeste kui ka organisatsioonide eludes tuleb ette olukordi, milles väline tugi on hädavajalik.

Viited

MTÜ Eesti HIV-positiivsete Võrgustik on valitsusväline organisatsioon, mille asutasid 20 aastat tagasi HIV-i-, tuberkuloosi- ja hepatiidiepidemiatest ja muudest ühiskondlikest haigustest enim mõjutatud kogukonnad. Võrgustik tegeleb partnerlussuhete arendamisega kohalikul, riiklikul ja rahvusvahelisel tasandil, luues Eestis HIV-nakkusega elavate inimeste jaoks võimalusi elada inimväärset elu.

Eesti HIV-positiivsete Võrgustiku juhatuses on kolm liiget: Latšin Alijev, Jekaterina Voinova ja Jelena Antonova. Meie 20 palgalist töötajat kuuluvad peamiselt mõjutatud rahvastikurühma, millega organisatsioon töötab. Võrgustikul on lisaks 200 aktiivset liiget ja sellega on seotud rohkem kui 500 vabatahtlikku. (www.ehpv.ee)

Täna paeval pakub Võrgustik organisatsioonina mittemeditsiinilisi teenuseid HIV-iga elavatele inimestele riigi neljas piirkonnas (Tallinnas, Narvas ja Jõhvis, Tartus ning Pärnus).

Äärmiselt keerulises olukorras, kus Eestis levis üha laiemalt HIV-epideemia, asutati 2005. aastal reaktsioonina kogu ühiskonna ja iga üksikisiku kasvavatele vajadustele valitsusväline mittetulundusühing Eesti HIV-positiivsete Võrgustik. Organisatsiooni peamine missioon oli ühendada HIV-i ja AIDS-iga elavate inimeste ning riigi tulevikust hoolivate isikute pingutused tegevuseks HIV-iga elavate inimeste, nagu ka kogu riigi ja ühiskonna huvides.

Eesti HIV-positiivsete Võrgustiku (edaspidi Võrgustik) algatasid ja asutasid HIV-positiivsed inimesed. Võrgustik on kujunenud huvikaitseks jõuks, mis kaitseb Eestis HIV-iga elavate inimeste õigust kvaliteetsele ravile ja diagnostikale. Alates 2010. aastast on Võrgustik HIV-iga seotud teenuste tõhususe ja kättesaadavuse parandamise nimel aktiivselt edendanud HIV-i kiirtestimist ja enesetestimist võtmetähtsate sihtrühmade ja laiema elanikkonna hulgas. HIV-testimine on aidanud paljudes inimestel teada saada, et neil on HIV-nakkus, ja alustada ravi õigeaegselt.

Võrgustiku pingutusi on tunnustatud rahvusvahelisel tasandil. 2008. aastal pälvis Võrgustik ühena parematest HIV-positiivsetele inimestele psühhosotsiaalseid tugiteenuseid pakkuvatest organisatsioonidest maailmas ÜRO Arenguprogrammi (UNDP) ja ÜRO ühise HIV-i/AIDS-i programmi (UNAIDS) Punase Lindi autasu riiklikul tasemel HIV-i /AIDS-i vastu võitlemise uuenduslike meetmete juurutamise, ühiskonna HIV-i-/AIDS-i-alase kirjaoskuse ja teadlikkuse tõstmise ning HIV-iga elavatele inimestele paremate elutingimuste võimaldamise edendamise eest. (<https://news.un.org/en/story/2008/06/262322-un-agencies-unveil-winners-red-ribbon-awards-fight-against-hiv-aids>)

Seda auhinda antakse organisatsioonidele, mis reageerivad kiiresti globaalsetele vajadustele, võttes kasutusse uusi innovatiivseid meetodeid riiklikul tasandil HIV-i ja AIDS-iga võitlemiseks, parandades ühiskonna HIV-i/AIDS-iga seonduvate probleemide alast kirjaoskust ja teadlikkust ning panustades HIV-iga elavatele inimeste elutingimuste parandamisse.

2012. aastal kogukonna esindajate endi läbi viidud Eestis HIV-iga elavate inimeste häbimärgistamise määra uuring (People Living with HIV Stigma Index; <http://www.stigmaindex.org/estonia>) andis tõe kliendikeskse HIV-ravi kliiniku asutamiseks Narvas 2013. aastal.

Igal aastal korraldab Eesti HIV-positiivsete Võrgustik kampaaniaid ja avalikke sündmusi. Iga maikuu kolmandal pühapäeval tähistame ülemaailmset AIDSiohvrite mälestuspäeva (*World AIDS Remembrance Day*) ja 1. detsembril ülemaailmset AIDSi, tuberkuloosi ja hepatiidi vastu võitlemise päeva (*World AIDS Day, World Tuberculosis Day, International Hepatitis Day*).

Lisaks eelloetletud saavutustele rakendab Eesti HIV-positiivsete Võrgustik ellu projekte eesmärgiga vähendada HIV-i levimust ja parandada HIV-iga seotud teenuste kättesaadavust, toetada kõige haavatavamaid rahvastikurühmi ja nende eest hoolt kanda, ning üldiselt parandada HIV-ist mõjutatud perekondade elukvaliteeti. Nende tegevuste raames oleme alates 2018. aastast Tallinna linnavalitsuse toetatud projekti raames parandanud selliste perekondade lapsevanemate vanemlikke oskuseid. Lisaks viime igal aastal ellu projekte, mille fookuses on HIV-ist mõjutatud peredes elavad lapsed. Hasartmängunõukogu toetusel viidi aastatel 2014–2017 ellu projekti HIV-positiivsete ja sõltuvushäirega elavate klientide sotsiaalsete oskuste parandamiseks. Tänu sellele suutsid 60% projektis osalenuist oma elukvaliteeti parandada, vabaneda enesestigmast ja süütundest, leida tööd, luua perekondlikke suhteid ja hoiduda pärast projekti lõppu sõltuvusainete tarvitamisest.

Iga uus projekt on tulvil uuenduslike lähenemisi ja ideid nagu foorumteater, *playback*-teater, loomingulised töötoad nii lastele kui ka lapsevanematele ning kunstiringid savi voolimisest maalimiseni. Kõik see aitab klientidel saada uusi teadmisi. Võrgustik on aastast aastasse pidevalt pakkunud rohkem kui 1500 HIV-positiivsele inimesele ja nende lähedastele kogemusnõustamist, rohkem kui 300 psühholoogilise nõustamise seansi ning rohkem kui 200 sotsiaalnõustamise seansi ja üle saja grupinõustamise seansi nii individuaalselt kui ka veebi vahendusel. COVIDi-pandeemia tõttu kujunenud eriolukorras vajasis kliendid eriti tuge, mida saime alati pakkuda distantsilt. Nõustamisest on klientidel abi, kuna see aitab neil leppida oma olukorraga, alustada ravi ja seda mitte katkestada, tulla toime enesestigmaga, parandada suhteid perekonna ja lastega, likvideerida võlgnevused, leida töö- või elukoht, pöörduda sõltuvusrehabilitatsiooni teenusele ja see läbida, omandada haridus või elamispiind, ning olla terve ja õnnelik. Lisaks nõustamisele pakuvad Võrgustiku kogemusnõustajad ka tugiteenust ning saavad kliente kogu teekonnal testimisest ravi alustamise ja püsiva ravisoostumuse saavutamiseni.

Viimase 20 aasta jooksul on Eesti HIV-positiivsete Võrgustikul õnnestunud luua ja säilitada partnerlussuhteid paljudes valdkondades tegutsevate organisatsioonidega. Meie ühing tegeleb aktiivselt klientide suunamisega partnerorganisatsioonide juurde juhtudel, kui kliendi probleemid jäävad väljapoole Võrgustiku tegevussfääri, ning on arendanud välja HIV-positiivsete inimeste tõhusa ja õigeaegse toetamise ja ravi mudeli, mis rajaneb suhtlusel ja partnerlussuhetel spetsialistidega (tervishoiutöötajad, kogemusnõustajad, ravisoostumuse juhid, psühholoogid, partnerorganisatsioonide töötajad).

Eesti HIV-positiivsete Võrgustik on 20 aastat aidanud neid, kes on sattunud eriti keerulisse olukorda ja ei suuda üksi toime tulla raskustega nagu meditsiinilised, psühhosotsiaalsed ja sotsiaalmajanduslikud probleemid või häbimärgistamine ja diskrimineerimine.

Eesti HIV-positiivsete Võrgustik on valmis avatult ja erapooletult rääkima elust HIV-nakkusega ja võitlusest epideemiaga, tõstma esile murekohti, esitama küsimusi ja teavitama

üldsust selleks, et laiemas plaanis kujundada ühiskonnas eluterveid hoiakuid HIV-positiivsete inimeste suhtes.

Oleksime väga tänulikud, kui saaksite meie esindajatega kohtuda ja võtta kaalumisele meie ettepaneku.

Lugupidamisega,

Latšin Alijev,
MTÜ EHPV juhatuse esimees,
E-post: latsin.alijev@ehpv.ee
Tel: +372 5870 6070

